

Het komende half jaar is het onderwerp van gesprek: de aanstaande kroning van Willem- Alexander. De gemiddelde boombeheerder loopt natuurlijk veel eerder warm van de mogelijkheid om zijn dorp of stad te verrijken met een paar prachtige koningsbomen, koningslinden of kroningsbomen. Wat moet u zeker weten over dit onderwerp?

Auteur: Santi Raats

Over koningsbomen, koningslinden en kroningsbomen

Trivia die iedere boombeheerder en kweker moet weten

Waarom is de linde dé boom bij uitstek voor herdenkingen en inhuldigingen?

Mart van den Oever: 'Omdat de linde weinig eisen stelt. Bovendien verjongt hij zichzelf: als hij oud wordt, kan hij hol worden vanbinnen, maar doorgroeien aan de buitenkant. Hij kan heel erg oud worden. Tot slot komt hij uit de streek.'

Adriaan Ebben: 'Lindebomen worden al eeuwen bij feestelijke gebeurtenissen geplant, vooral ook bij koninklijke feestelijkheden. De reden waarom hij ideaal is als herdenkingsboom, is omdat hij op bijna elke grond kan groeien, zowel op klei- als op zandgrond.'

Jan van den Brandhof, laanbomenspecialist bij Naktuinbouw: 'Bij speciale gelegenheden wordt er vaak een *Tilia x europaea* 'Koningslinde' geplant, bijvoorbeeld bij het huwelijk van Prinses Beatrix en Claus von Amsberg en bij geboortes van leden van het koninklijk huis. In de loop der jaren zijn er duizenden herdenkingsbomen in Nederland geplant. Ook in 2013 zullen er naar verwachting weer veel koningslinden worden geplant als herdenkingsboom ter gelegenheid van de troonbestijging van prins Willem Alexander.'

Julianalinde, Nispen

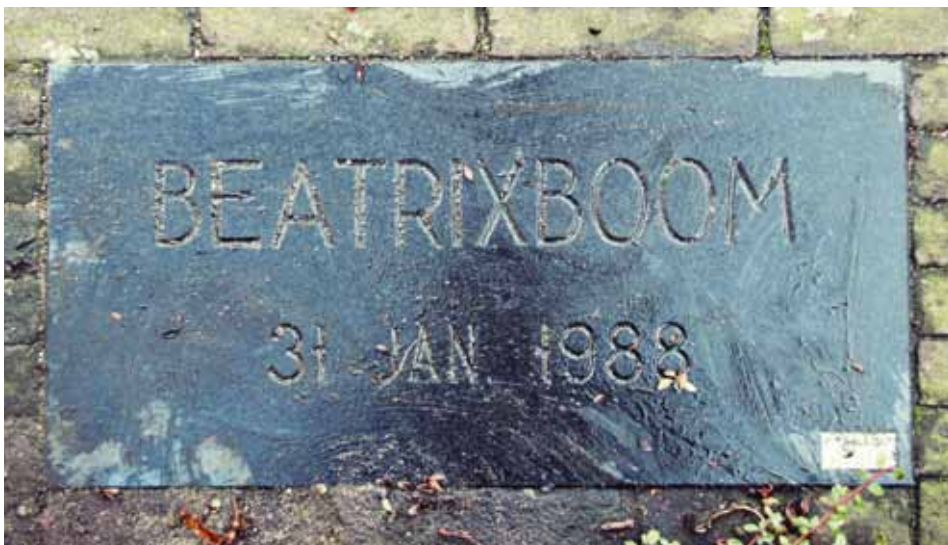

Wie heeft de *Tilia x europaea* 'Koningslinde' uitgevonden?

Mart van den Oever: 'Niemand heeft de koningslinde uitgevonden. Het is een kruising van de winterlinde en de zomerlinde. Dat doet de natuur zelf al. Welke kweker precies voor het eerst de kruising heeft "ontdekt" is dus niet bekend. Maar Nak B heeft een kruising aangewezen als dé koningslinde, om uniformiteit te krijgen. Deze werd *Tilia x europaea* 'Koningslinde' genoemd. In Nederland hadden vele soorten linden vroeger de naam 'koningslinde' omdat koning Willem III, die regeerde van 1849 tot 1890, na de overstroming in de Betuwe in 1870 de lindekwekers in dat gebied compenseerde door hun nieuwe moederbomen te schenken. Indertijd werden deze linden alle koningslinden genoemd.'

Adriaan Ebben: 'In 1860 leverde mijn grootvader al een partij koningslinden aan een opdrachtgever. Deze rij bomen, inclusief het land er omheen, verkocht deze man later weer terug aan mijn grootvader. De grond werd kwekerij. De linden werden teruggezaagd om er moederbomen ofwel "moeren" van te maken. De twijgen die weer uitliepen, werden omgebogen en in de grond gelegd, waar ze wortel schoten. In de jaren dertig heb ik meegemaakt dat we van deze moederbomen zo'n vijfduizend linde-boompjes af hebben gehaald.'

De Stichting Boomfeestdag biedt behalve de traditionele koningslinde een alternatieve lindeboom aan: de *Tilia henryana* var. *subglabra*. Waarom? Peter Derksen, directeur van de stichting: 'We hebben in samenwerking met de Koninklijke Bond van Oranjeverenigingen aan Boomkwekerij Ebben de opdracht gegeven een boom aan te bieden die gegarandeerd druipvrij is. De koningslinde is dit niet, waardoor een kleverige laag onder de kroon ontstaat die de beheerkosten van deze soort aanzienlijk laat stijgen. De *Tilia henryana* var. *subglabra* is behalve druipvrij, ook zeer winterhard én heeft mooie oranje kenmerken. Henryana is veredeld op de koningslinde; dat maakt de boom bijzonder en uitermate geschikt voor deze toepassing. In combinatie met het speciaal ontworpen sierhekwerk voor de troonswisseling is deze koningsboom een kroon voor de openbare ruimte.'

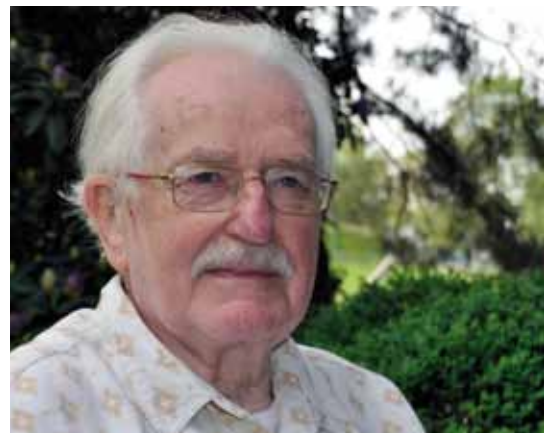
Willeke Driessen van Boomkwekerij Ebben B.V. zocht naar koningsbomen rond de kwekerij en kwam tegen: de Wilhelminaboom in Boxmeer (*Tilia x europaea* 'Koningslinde'), de Julianaboom in Gassel (*Tilia x europaea* 'Koningslinde') en de Beatrixboom in Cuijk (*Tilia x europaea* 'Koningslinde'). De Wilhelminaboom werd in 1898 geplant ter gelegenheid van de kroning van koningin Wilhelmina. De Julianaboom in Gassel is met de geboorte van prinses Juliana geplant in 1909. De Beatrixboom in Cuijk werd in 1988 geplant toen koningin Beatrix op 31 januari vijftig jaar werd.

Jan van den Brandhof

Mart van den Oever

Adriaan Ebben

Tilia x europaea

De *Tilia x europaea* of Hollandse linde is een bastaard van *Tilia cordata* en *Tilia platyphyllos*.

Al vanaf de 17e en 18e eeuw wordt deze linde met haar belangrijkste cultivars (cultivargroepen), *Tilia x europaea* 'Koningslinde', *Tilia x europaea* 'Pallida' en *Tilia x europaea* 'Zwarte Linde' speciaal geteeld voor lanen en buitenplaatsen in Nederland en België. De teelt van deze linden vindt in deze eeuwen in Nederland hoofdzakelijk plaats in Opheusden en bij een kweker in Haarlem. In de 17e eeuw wordt *Tilia x europaea* in Opheusden ook gezaaid en vervolgens als onderstam gebruikt voor *Tilia tomentosa*. Uit de zaailingen zijn selecties zoals *Tilia x europaea* 'Koningslinde', *Tilia x europaea* 'Pallida', *Tilia x europaea* 'Zwarte Linde' voortgekomen. Deze werden vermeerderd door afleggen en bleven op deze manier als klonen in stand. Veel bomen werden geëxporteerd naar andere landen, in het bijzonder naar Denemarken, Engeland, Noord-Duitsland, Zweden en anderen landen in het noorden van Europa, maar ook naar de Baltische staten en Rusland. Bekend is, dat de linden onder militair toezicht per schip naar Sint-Petersburg werden vervoerd. Sinds 1600 worden selecties van *Tilia x europaea* ook in Engeland aangeplant. *Tilia x europaea* 'Zwarte Linde' werd in Engeland echter zelden aangeplant. De *Tilia x europaea* met haar cultivars worden ook vandaag de dag nog bijzonder veel aangeplant in straten en lanen en op landgoederen in Nederland, maar ook in Europa en daarbuiten, zoals in Turkije. De Hollandse linde kan een hoogte bereiken van ca. 46 meter en is een van de hoogst groeiende Europese bomen. Meestal wordt deze linde echter 25 tot 33 meter hoog. *Tilia x europaea* heeft een zeer groot regeneratievermogen. Deze linde kan dan ook enkele duizenden jaren oud worden. Linden vormen van oudsher 'een drachtbron bij uitstek' door de enorme hoeveelheid nectar die ze produceren. Linden bloeien grofweg van half juni tot half juli en produceren vooral 's morgens vroeg en in de avond (tot laat) veel nectar. Bijen weten dit en zijn op die tijden zeer actief bij de lindebloesem. Geen wonder dat imkers in vroeger tijden dachten dat bijen zo verzot op de lindenectar waren, dat ze 's nachts in de bomen bleven slapen.

Wat deden de Germanen met koningslinden? Vierden ze er feestjes onder of hingen ze er overwonnen krijgsheren aan op?

Adriaan Ebben: 'De Germanen spraken recht onder de lindeboom, een gebruik dat is overgenomen door andere culturen en nog lang is voortgezet. Vaak werd en word een lindeboom bij woningen aangeplant omdat de boom symbool staat voor liefde, trouw en huiselijk geluk.'

Jan van den Brandhof: 'De linde heeft hartvormige bladeren en is gewijd aan Freya, de Germaanse godin van de liefde, gerechtigheid en vruchtbaarheid. Freya woonde in de linde en zij zorgde ervoor dat de bloemen zo heerlijk geurden, dat geliefden, daardoor aangetrokken, elkaar onder de linden een trouwbelofte deden. Velen geloofden dat de linde de bliksem en het onweer van de dondergod Thor (Donar) op afstand hield. De linde zou de mensen beschermen tegen het kwaad. Keizer Karel de Grote gaf zijn leenheren opdracht om veel linden in steden en dorpen te planten. Vroeger werd onder de linde vaak rechtgesproken. Vandaar dat linden vaak op markante plaatsen stonden zoals op dorpspleinen, brinken en bij kerken. De linde fungeerde vaak als gerechtsboom, herdenkingsboom of danslinde. Onder de linde vonden allerlei festiviteiten plaats, er werd gedanst en herdacht. Als bij het rechtspreken een vonnis onder de linde werd uitgesproken, werd de boom "gerechtslinde" genoemd. Soms werd er een doodvonnis uitgesproken. Na het uitspreken van het vonnis werd de veroordeelde aan dezelfde linde opgehangen. Dat gebeurde ondermeer in Hilvarenbeek.'

Herdenkingsboom *Tilia x Europaea* 'Koningslinde', in het Wilhelminapark te Venlo geplant ter gelegenheid van de kroning van Hare Majesteit de Koningin Wilhelmina op 6 september 1898. Voor de inhuldiging van koning Willem-Alexander heeft boomkwekerij J.H. Faassen-Hekkens eveneens *Tilia x europaea* 'Koningslinde' op de kwekerij staan.

Charl Goossens, boomkweker bij boomkwekerij Gova, die koningslinde wil planten in Roosendaal: 'In ons mooie boomkwekersdorp "de Heerlijkheid Nispen" (10 km van Zundert) staan drie zeer grote linden: een Juliana-, een Beatrix- en een Amalialinde. De Amalialinde is officieel geplant op 12 juni 2004 ter ere van de geboorte van prinses Amalia op 7 december 2003. Zodra ook de herdenkingslinde voor de kroning van koning Willem-Alexander is geplant, komt er een speciale wandelroute langs de linden die "The Royal Walk" gaat heten.'

Wilhelminaboom, Boxmeer

Nationaal Lindearboretum Winterswijk

Jan van den Brandhof van Naktuinbouw is bestuurslid van de Stichting Lindenaarboretum Winterswijk en is verantwoordelijk voor de collectie, die hij heeft opgebouwd vanaf 1996 bij het Nationaal Lindearboretum Winterswijk. In Corle bij Winterswijk werd in 1993 het lindearboretum officieel opgericht.

Doel van dit 14 ha. grote arboretum was aanvankelijk om de linde in ere te herstellen. Nu is deze botanisch waardevolle collectie ook belangrijk als referentiecollectie voor de wetenschap en de praktijk. In het Nationaal Lindearboretum Winterswijk te Winterswijk staat het grootste sortiment linden van Europa en wellicht van de wereld bij elkaar. Het doel van het arboretum is zoveel mogelijk, in Nederland winterharde, linden te verzamelen en op een juiste manier te beheren voor wetenschappelijke doeleinden en voor de praktijk. De collectie telt circa tweehonderd verschillende soorten, cultivars, selecties en herkomsten.

Wat is het verschil tussen *Tilia x europaea* 'Koningslinde' en *Tilia x europaea* 'Pallida'?

Mart van den Oever: 'Er is welhaast geen verschil tussen deze twee. Beide namen zijn in gebruik, maar worden door elkaar gebruikt. Beide zijn na 1945 formeel in cultuur gekomen door het toenmalige Nak B.'

Adriaan Ebben: 'De koningslinde heeft een rood schijnsel over de twijgjes, dat heeft Pallida niet. Verder zou de koningslinde een wat sterkere groei bezitten en als volwassen boom een meer smalle, piramidale puntige kroontop hebben dan de meer afgeronde kroontop van de 'Pallida'. Dit verschijnsel is uitsluitend op afstand waarneembaar als de luchtlijn van de bomen goed zichtbaar is.'

Jan van den Brandhof: '*Tilia x europaea* 'Koningslinde' is een boom met piramidale kroon, conische top en schuin opgaande takken. Deze linde heeft een goed doorgaande harttak. De twijgen zijn enigszins zigzagvormend, in het begin glimmend geelbruin en later helderrood verkleurend aan de zonzijde, vooral in de herfst en winter. De knoppen zijn ook helderrood. De bladeren zijn aan de bovenzijde heldergroen en aan de onderzijde lichtgroen tot geelgroen. Deze linde is heel erg geschikt om in brede grasstroken te planten. Hij groeit goed op vruchtbare gronden, maar ook op wat drogere en vochtiger gronden. Deze linde verdraagt goed wind en ook zeewind. *Tilia x europaea* 'Pallida' is een boom met een smallere kroon en meer schuinopgaande takken dan bij *Tilia x europaea* 'Koningslinde'. De kroon is conisch van vorm. De twijgen zijn enigszins zigzagvormend, glimmend geel tot rood in het begin en in de herfst en winter rood wordend. De knoppen zijn eveneens rood. De bladeren zijn aan de bovenzijde heldergroen en aan de onderzijde lichtgroen tot geelgroen. De boom groeit goed op vruchtbare gronden, maar ook op wat drogere en vochtiger gronden.'

Boomkwekerij M. van den Oever heeft het voornemen om voor de inhuldiging van koning Willem-Alexander een *Tilia x Europaea* 'Koningslinde' te planten in alle Nederlandse gemeenten. Arie Idema van M. van den Oever: 'Wij willen op deze manier een jarenlange traditie op dit gebied in stand houden. Na de Beatrixboom ter gelegenheid van koningin Beatrix' vijftigste verjaardag, de Millenniumboom ter gelegenheid van de eeuwwisseling en de Máxima-en-Willem-Alexanderhuwelijksboom, is het nu de inhuldigingsboom. Uiteraard hebben wij gekozen voor de *Tilia x europaea* 'Koningslinde', een boom die zich met recht als enige in zijn soort de koningslinde mag noemen. We kunnen bij deze boom een neutrale plaquette leveren die bij de boom geplaatst kan worden.'

Amaliaalinde, Nispen.

Jan van den Brandhof, Naktuinbouw: 'Deze schitterende *Tilia x europaea* "Zwarte Linde" staat in het hart van de gemeente Hemmen, vlak voor de kerk. Hij is geplant in 1937 toen Juliana op 7 januari trouwde met Bernhard van Lippe-Biesterfeld.'

Koninklijk sierhek ontworpen voor Koningsbomen

In het diepste geheim werkte kunstenaar Margot Berkman afgelopen jaren aan een bijzonder beeld voor de troonswisseling. Haar

ontwerp voor een sierhek rondom de Koningsboom en ook het definitieve prototype is op Paleis Noordeinde enthousiast ontvangen. Streven is om boom en sierhek vanaf 30 april in alle 400 gemeentes in Nederland te plaatsen. Het sierhek sluit aan bij de aloude traditie van het Nederlands Koningshuis om ter ere van een troonswisseling of bij de geboorte van een troonopvolger een Koningsboom te plaatsen. De Stichting Nationale Boomfeestdag en de Koninklijke Bond van Oranjeverenigingen zijn initiatiefnemers van het project Koningsbomen. De lindebomen zijn speciaal door Boomkwekerij Ebben geteeld. Deze bomen kunnen honderden jaren oud worden. Het sierhek dat de koningsboom als het ware omarmt, heeft een doorsnede van 2 meter en is 1,20 meter hoog. Het ontwerp bestaat uit twee elementen die verwijzen naar de rijke geschiedenis van de Oranjes. De Oranjeboom, die zowel vrucht als bloesem draagt en waaraan altijd weer een nieuwe loot ontspruit, symboliseert al sinds het ontstaan van het Huis van Oranje haar standvastigheid of onsterfelijkheid en verbondenheid. Vier Oranjebomen zijn door middel van koorden verbonden aan vier rijk gedecoreerde scepters, het symbool van het koningschap. Het kunstwerk is uitgevoerd in hoogglans gepolijst aluminium, in een beperkte en genummerde oplage.

Foto: margotberkman.nl 2012

Tilia x europaea 'Koningslinde', de enige echte?

Mart van den Oever: 'De *Tilia x europaea* 'Koningslinde' is natuurlijk de échte koningslinde. Deze wordt vaak aangeplant bij officiële, koninklijke gebeurtenissen.'

Adriaan Ebben: 'De kruising heeft die naam gekregen omdat hij zo vaak werd aangeplant bij koninklijke feestelijkheden, maar het is niet de enige linde die als herdenkingsboom wordt aangeplant.'

Jan van den Brandhof: '*Tilia x europaea* 'Koningslinde' is bijzonder geschikt om dit jaar als herdenkingsboom aangeplant te worden ter gelegenheid van de troonopvolging door prins Willem-Alexander, dit vanwege de zeer passende naam "koningslinde" en de majestueuze vorm van de boom. Van oudsher is de *Tilia x europaea* 'Koningslinde' erg vaak aangeplant als herdenkingsboom. Vanwege het druipen van de bomen is het niet raadzaam om een hekwerk onder deze linde te plaatsen. Indien het zo uitkomt, kunnen ook andere linden als herdenkingsboom geplant worden, maar passender is het om deze majestueuze linde aan te planten.'

Henry Kuppen: Dit betreft een roodharige Wilhelminabeuk uit 1898 in Haastrecht met een te klein geworden hek er omheen!

Wat is de oudste, de dikste, de mooiste?

Adriaan Ebben: 'De oudst levende herdenkingslinde van Nederland is maar honderd jaar oud. Het is een *Tilia x europaea* 'Koningslinde' geplant ter ere van de troonsbestijging door koningin Wilhelmina op de binnenplaats van het Amsterdams Historisch Museum.'

Jan van den Brandhof: 'Dit betreft de oudste herdenkingslinde. Maar de oudst bekende linde in Nederland staat in Sambeek en wordt geschat op ongeveer vierhonderd jaar oud. De stamomvang is acht meter. In Duitsland staan linden, die meer dan duizend jaar oud zijn.'

Chantal de Jongh, Groenbeheervisie Leeuwarden: 'Op het Raadhuisplein is ter gelegenheid van de troonsbestijging door koningin Wilhelmina in 1898 een linde, de Wilhelminaboorn, geplaatst. Het perk is omgeven door een buitengewoon sierhek dat van deuren is voorzien in de richting van de verschillende straten die op het Raadhuisplein uitkomen. Deze deuren worden geflankeerd door symbolen van het koningschap: het rijkszwaard, de scepter en de rijksappel. Het geheel is versierd met oranjetwijgen met bloesem en appels. Gekroonde letters W en hellebaarden maken het decoratieve programma compleet.'

Kun je alleen linden planten?

Mart van den Oever: 'Nee, er worden best wel andere linden geplant bij feestelijkheden. Ook voor koninklijke gebeurtenissen worden soms andere bomen geplant, zoals voor het huwelijk van Juliana en Bernhard; daarbij werd een rode beuk geplant in de gemeente Bodegraven.' Hoeveel koningsbomen staan er in Nederland? Jan van den Brandhof: 'Duizenden. In Nederland zijn al 5.700 plaatsnamen bekend. In heel veel plaatsen staan één of meer herdenkingsbomen.'

De LTO Cultuurgroep van laan-, bos- en parkbomen heeft de *Tilia x europaea* 'Koningslinde' uitgeroepen tot boom van het jaar 2013. De aangekondigde troonswisseling op 30 april was aanleiding voor deze keuze. Jan van Leeuwen, voorzitter van de cultuurgroep: 'In Nederland is het traditie om bij troonswisselingen linden te planten.' Om de 'boom van het jaar'-campagne kracht bij te zetten opent de cultuurgroep op korte termijn een website. Boomkwekers kunnen de foto's en informatie die hierop staan, gebruiken voor promotie van hun eigen bomen. Er wordt ook een poster gemaakt met daarop lindebomen die gezond en voldoende voorradig zijn.

Thomas de Ruiter, Udenhout Trees: 'In het recent verschenen Monumentale bomen in Nederland (Amsterdam, 1991) door onder anderen Bert Maes, wordt ruime aandacht geschonken aan de lindeboom op de Heuvel in Tilburg. Volgens hem is deze Hollandse linde (*Tilia x vulgaris*) tussen 1600 en 1700 geplant, heeft ze een hoogte van 18 meter en een omtrek van 540 cm. Over de lindeboom, die haar langste tijd wel gehad moet hebben, zijn nog enkele publicaties bekend. Boomzorg heeft inmiddels een artikel gepubliceerd waarin staat dat de boom al gekapt is.'

Oraniebomen op Terschelling vanaf 1813

Boombeheerder Rits Sixma van de gemeente Terschelling leverde de volgende informatie aan over koningsbomen op het eiland Terschelling.

Willem I-boom (eerste Oranjeboom op Terschelling)

- Geplant: november 1813 - 1872 (doodgegaan of omgezaagd).
- Vervangen in 1872 (door Maamke Droog-Groendijk)
- Plaats: Torenstraat voor Raadhuis (vroegere gemeentehuis)
- Soort: Onbekend

Wilhelminaboom (troonopvolging) na koningin Emma

- Geplant: 31 augustus 1898 (verwijderd i.v.m. iepziekte)
- Plaats: Westerkerk
- Soort: Ulmus hollandica 'Belgica' (iep)

Julianaboom (troonopvolging) na koningin Wilhelmina

- Geplant: 1948
- Plaats: Pirolaplein West-Terschelling
- Soort: Aesculus hippocastanum (witte paardenkastanje)

Beatrixboom (troonopvolging) na koningin Juliana

- Geplant: 30 april 1980 (herplant voor Wilhelminaboom)
- Plaats: Torenstraat voor ingang Wester kerk
- Soort: Tilia (linde)

Amaliaboom (geboorteboom) geboren 7 december 2003

- Geplant: 7 april 2004
- Plaats: Kallantspad speelterrein
- Soort: Tilia europea (linde)

Oudewater

Het is in Oudewater een goede gewoonte om aan de kroning van een nieuwe vorst of vorstin, het planten van een boom te verbinden. Dat gebeurde al in 1898 toen Wilhelmina de troon besteeg. Die boom staat nog steeds aan de

Ijsselvere. De stad telt zelfs twee Beatrixbomen. Eentje op het Gasplein in Oudewater en één in Hekendorp. Van de Koninklijke familie heeft prinses Maxima een naar haar vernoemde boom in de wijk Hoenkoop. En nu zoekt Oudewater een mooie plek voor de koningslinde. Die moet wel de ruimte krijgen om pakweg de komende

100 jaar uit te kunnen groeien. Zowel onder- als bovengronds. Een beetje in de diepte, een beetje in de breedte, maar vooral in de hoogte. De boom haalt namelijk makkelijk een lengte 20 meter.

Het onderwerp Koningsboom leeft. Op dit kaartje het resultaat van een uurtje 'Koningsboom googelen'.

1. Haarlemmermeer: Dorps- en wijkraden en besturen van Oranjeverenigingen mogen locaties aanwijzen waar de gemeente Koningslinden kan gaan planten. Het gaat om 26 Tilia x europaea 'Koningslinde' die in de diverse kernen (één boom per kern) geplant worden in het kader van de troonwisseling.

2. Oudewater: Het gemeentebestuur vraagt inwoners mee te denken over de plek voor een nieuwe koningslinde voor de kroning van Willem-Alexander op 30 april.

3. De Bilt: De VVD wil in alle zes kernen van de Bilt een Koningslinde inclusief hek plaatsen om de kroning van Willem-Alexander te vieren.

4. Zutphen: De besturen in deze regio willen elk een koningslinde gaan planten in hun gemeente voor de troonafvaarding van Willem-Alexander.

5. Berkelland: Het gemeentebestuur in deze gemeente wil in elk van zijn vier

grote kernen een koningslinde plaatsen.

6. Lochem: Deze gemeente wil een linde als herinneringsboom met sierhek plaatsen. Aan de Julianaweg staan al drie 'koninklijke' herinneringsbomen.

7. Goes: GroenLinks in de Goese gemeenteraad wil dat de gemeente deelneemt aan het project Koningsbomen van de Stichting Nationale Boomfeestdag en de Koninklijke Bond van Oranjeverenigingen. In 1898 werd ter gelegenheid van de inhuldiging van koningin Wilhelmina een koningslinde geplant, maar die moest wijken bij een reconstructie.

8. Zeist: De CDA-fractie in Zeist wil precies op 30 april een koningslinde planten wanneer Beatrix afstand doet van de troon en Willem-Alexander staatshoofd wordt.

9. Groningen: De Stadspartij wil de eerste koningslinde van Groningen laten

Deventer

Boombeheerder Marcel Wenkel, gemeente Deventer: 'In Deventer staan diverse Beatrix-, Juliana- en Amaliabomen. Een aantal van deze bomen is gemarkeerd met een bordje en een hek en zijn zo duidelijk herkenbaar als herdenkingsboom. In het Rijsterborgherpark staat een Juliana-eik *Quercus robur*. Het bordje geeft aan dat de boom geplant is in 1909 ter ere van de geboorte van prinses Juliana. De boom is versierd met een mooi hekwerk. Ondanks het feit dat de boom midden in een park staat, is de conditie van de eik niet optimaal. Natuurlijk wordt deze boom niet gekapt en houden we haar goed in de gaten. Deventer verbetert de standplaats door rondom de stamvoet een mulchlaag aan te brengen van houtcompost. In de tuin van de Bergkerk staat een Beatrixlinde. Dit is een *Tilia tomentosa*, geplant ter ere van de 50e verjaardag van koningin Beatrix. Aan de Zandpoort is een koningslinde geplant in 2003 ter ere van het bezoek van Beatrix op Koninginnedag 30 april 2003. Dit is een greep uit de herkenbare koningsbomen.'

'Een voormalig wethouder van de gemeente Deventer, genaamd Duimel had de gewoonte om op elke Koninginnedag een linde te onthullen en aan te wijzen als 'koninginlinde'. De groendienst plantte destijds binnen bestaande groenstructuren in het plantseizoen een lindeboom. Meestal tevens binnen bestaande structuren van lindebomen. Op 30 april kreeg deze boom een oranje strik en werd dan feestelijk 'onthuld' op 30 april door de Oranjevereniging als koninginnelinde. Deze bomen zijn eigenlijk nooit goed geregistreerd en alleen de groenmedewerkers die al jaren meelopen bij Deventer weten deze bomen nog te vinden, of ze weten in ieder geval de bomenrij of straat te benoemen waar ooit eens een Koninginnelinde is geplant. Ter ere van de kroning van Willem Alexander tot koning gaat Deventer in beeld brengen welke bomen nu de echte koninginbomen zijn. We gebruiken hiervoor de kennis die nu nog in het hoofd zit van oud-wethouder Duimel en (oud-) medewerkers van de groendienst. Tevens planten we in de stad en in de dorpen in totaal acht stuks *Tilia x europaea* 'Pallida', voorzien van een herdenkingsbord.'

planten als prins Willem-Alexander de troon bestijgt. De factievoorzitter ziet het liefste de nieuwe koning de boom zelf zou planten tijdens zijn eerste bezoek aan Groningen.

10. Deventer: De VVD vindt dat er in alles zes kernen van de gemeente Deventer een koningslinde moet komen. De partij roept op haar website burgemeester en wethouders op daar gehoor aan te geven.

11. Beneden-Leeuwen: De gemeente West Maas en Waal is voornemens een koningslinde te planten, maar ondersteunt ook van harte initiatieven van bewoners: wanneer er inwoners zijn die in hun dorp ook een koningslinde willen planten, dan hoort de gemeente West Maas en Waal dit graag.

12. Winterswijk: Deze gemeente plant op Koninginnedag op 30 april een koningslinde ter gelegenheid van de troonsbestijging van Willem Alexander. Ook bij de troonsbestijging van de koninginnen Beatrix, Juliana en Wilhelmina werd in Winterswijk een linde geplant.

13. Harderwijk en Hierden: Op donderdag-

avond 31 januari worden twee koningslinden in Harderwijk en Hierden geplant. Hiermee wil de gemeente de traditie hooghouden om bij het aftreden van een vorst een koningslinde te planten.

14. Nijmegen: Burgemeester Bruls lijkt positief te zijn over het planten van een koningslinde voor het aftreden van koningin Beatrix. Op het Hertogplein staat de koningslinde voor Wilhelmina. In het Julianapark zou de boom voor Juliana moeten staan, maar waar precies is niet bekend.

15. 's-Hertogenbosch: De stichting Boom en Bosch wil dat ter gelegenheid van de troonswisseling op 30 april in de gemeente Den Bosch maar liefst 14 Koningslinden worden geplant. Bij de geboorte van Amalia in 2003 werd ook een linde geplant.

16. Harmelen: In dit dorp schenkt het Dorpsplatform Harmelen de bewoners een Koningslinde. De burgemeester zal de boom op Koninginnedag planten aan de Willem-Alexanderlaan in het Koningspark.

17. Castricum: De inwoners van deze gemeente kunnen via email en Twitter aangeven waar de boom moet komen te staan.

18. Nieuwegein: De CDA-fractie van deze gemeente wil een koningslinde op een prominente en voor het publiek toegankelijke plek. Zij denkt daarbij aan een feestelijke happening en aanplant op het Stadsplein bij het Stadshuis.

19. Velp: In Velp is reeds een koningslinde geplant op het Oranjeplein door kleuters van basisschool De Arnhorst en de burgemeester. Met de aanplant van de linde vierde Velp de 75e verjaardag van koningin Beatrix. Het planten van deze boom was genomen ruim voordat haar aftreden bekend werd.

20. Katwijk: Gemeente Katwijk wil een koningslinde planten en vraagt de inwoners van Katwijk om mee te denken over een geschikte locatie.